

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 33. An & qualiter ad privationem fructuum beneficii cum clericis concubinariis procedatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

nitioni de dimittendis concubinis non paruerint, est suspensio proprietatis, inducens irregularitatem; eò quòd, cum in pœnis interpretandis benignior interpretatio faciendâ, ubi in pœnam irrogatur suspensio, non statim accipiendâ sit de suspensio-
ne constituente veram censuram; dum etiam remotio ab administratione beneficii vel officii sit factis pœnæ, etsi irregularitatem seu rationem censuræ non importet. In ordine ad quod etiam notandum, quod habet Garc. *loc. cit. num. 30.* dato, quod SS. Canones loquerentur de suspensione, quæ esset vera censura, de jure adhuc responderi posset, uti apud Barbol. *in c. ult. hoc. tit. num. 4.* respondent Avila *de censur. p. 2. c. 6. disp. 2. du. 5.* Bonac. *tr. eod. d. 3. q. 6. p. 5. num. 1.* id jam non esse amplius in usu. Unde jam etiam,

3. Resp. tertio; licet olim seu spectato jure antiquo, clericus concubiniarius notorius (secus erat & tunc de non notorio juxta *can. nullus & can. præter hoc. dist. 32.*) suspensus esset etiam quoad alios, ita ut hi audiendo missam illius, & interfendo aliis officiis divinis ab eo peractis, aut recipiendo ab illo Sacramenta, exceptis Sacramentis Baptismi, Pœnitentiæ, Eucharistiæ in mortis articulo, peccarent. idque, ut Gratian. *in c. ult. can. præter hoc.* ut is à populo sese contemptum videntis, rubore suffusus, facilius ad pœnitentiam revocaretur. hodie tamen post & juxta *Extravag. ad evitanda* editam in Concilio Constantensi (etsi adhuc possint, ut Pirh. *hoc. tit. num. 19.* cum Laym. *l. 1. tr. 5. p. 2. cap. 4. num. 4.*) non tenentur amplius fideles à clericis notorii concubiniarii missa audienda abstinere, eumque vitare in divinis officiis, etsi vere suspensus esset, nisi nominatim ac publicè denunciatus fuerit esse excommunicatus, suspensus, interdictus. Suar. *de censur. Tom. 5. d. 31. s. 4. num. 16.* & Tom. 3. d. 18. s. 1. Azot. *instit. mor. p. 1. l. 7. cap. 7. quest. 16.* Sayr. *de cens. l. 2. cap. 12. num. 20.* Bonac. *de Sacram. d. 4. quest. ult. p. 12. num. 1.* Barbol. *in cap. ult. hoc. tit. num. 3.* Fagn. *in c. vestra. hoc. tit. num. 17.* Pirh. *hoc. tit. num. 19.*

Quest. 33. An & qualiter ad privationem fructuum beneficii cum clericis concubiniariis procedatur?

1. **R**esp. primò: quòd ad hoc ita statuit Trident. *Sess. 25. cap. 14. de reform.* ut clerici quicunque concubinas aliasve mulieres suspectas intra vel extra domum detinentes, aut cum illis ullam consuetudinem habentes, si à superioribus moniti, ab iis se non abstinerint, tertia parte fructuum, obventionum ac proventuum suorum beneficiorum quorumcumque & pensionum ipso jure sint privati, quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco applicatur. Si verò in delicto eodem cum eadem vel altera femina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes ac proventus suorum beneficiorum & pensiones eo ipso amittant, sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quò ad ordinarius, aut etiam Sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur, suspendantur. Circa quæ,

2. Notandum primò, decretum hoc extendere se ad clericos tam majorum quàm minorum ordinum habentes beneficia vel pensiones, ut patet,

alii verò clerici, ut *loc. cit.* inquit Trident. quibus beneficium aut pensiones ecclesiasticas non habentibus juxta delicti qualitatem & contumaciæ perseverantiam pœnâ carceris, suspensione ab ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisque modis juxta SS. Canones puniantur ob delictum incontinentiæ.

3. Notandum secundò, pœnam hanc privationis fructuum locum non habere in clericis, si primò deliquerint, etiamsi edicta generalia ordinis præciserint; sed incurri, si secundò deliquerint. Prima autem vice puniri debere aliis pœnis à SS. Canonibus vel statutis ecclesiarum impositis, Garc. *de benef. l. 1. c. 1. n. 186.* Ego. *for. benef. p. 3. q. 2. l. 6. n. 4.*

4. Notandum tertio; monitiones habere etiam ad privationem fructuum requisitas debere esse speciales in ipsam personam factas, ita ut non sufficiat generalis per edictum, vel in Synodo facta, quæ aliis etiam trinæ monitionis vim habet. Riccius *in pr. eccles. decis. 359. in prima edit. & resol. 307. num. 3. in 2. edit.* Barbol. *in c. sicut. h. t. num. 6.* Garc. *l. c. cap. 10. num. 186.* referens sic declaratum in S. Cong. Card. Pirh. *hoc. t. num. 13.* Wiestn. *n. 5.*

5. Notandum quartò, quòd, tametsi fructibus ipso jure dicatur privatus concubiniarius, pœna tamen hæc non obliget in conscientia ante condemnationem, ita ut fructus perceptos statim & ultro restituere teneatur, antequam per sententiam declararetur reus concubiniarius, uti probabilius tenent Wiestn. *h. t. num. 10.* Reiffenst. *num. 34.* cum Garc. *loc. c. num. 190.* ubi, quòd licet experientia & praxis habeat clericos concubiniarios semel, bis & pluries monitos de concubinis dimittendis non solere fructus restituere, adeoque videantur ad hoc non obligari in conscientia ante dictam declarationem, Judices tamen debere pœnam illam exequi. Firmatur hæc sententia ex eo, quòd, saltem spectatâ consuetudine, nulla sit pœna, etiam ipso jure imposita, requiens externam executionem, quam reus ante sententiam declaratoriam teneatur in conscientia subire, nisi fortè lex eam imponens habeat clausulam appositam: aliâ etiam declaratione non secuta. Nihilominus tamen hæc restitutio faciendâ post dictam sententiam declaratoriam retrahitur ad tempus delicti commissi. Arguitur etiam pro hac sententia, quòd dicti fructus jubentur applicari fabricæ ecclesiæ alterive loco pio arbitrio Episcopi, utique prius declarantis clericum reum criminis, ut cum Engels. *hoc. tit. num. 4.* Wiestn. *l. c.*

6. Notandum quintò, extendere etiam se hoc decretum privationis tertiæ partis fructuum ad distributiones quotidianas, distinctas à fructibus præbendæ, tenent Barbol. *ad c. sicut. h. t. num. 5.* & quos citat Ricc. *cit. decis. 307. num. 5. in 2. edit.* Monet. *de distribut. quotid. p. 3. 4. 10. num. 56.* Sayr. *in florib. decis. sub tit. de verbor. signif. decis. 7.* item Pirh. *h. t. n. 13.* contrarium tenente Garc. *l. c. n. 136.* Wiestn. *n. 5.* quos secutus sum *in foro benef. p. 3. q. 2. l. 6. num. 4.* eò quòd simus in materia pœnali & odiosa, quæ est restringenda. Privationem nihilominus fructuum omnium & proventuum, quæ post secundam monitionem incurritur, extendere se quoque ad distributiones, cum Eodem Garc. *l. c.* & aliis tenent Wiestn. *l. c.* Reiffenst. *h. t. num. 33.* eò quòd talis post secundam monitionem non dimittens concubinam suspendatur etiam ab admini-

administratione beneficii, adeoque choro & divinis interesse (propter quam interessentiam dantur distributiones) & quidem sua culpa & malitia non possit.

7. Notandum denique, privationem illam fructuum præmittendam suspensioni, pro ut constat ex verbis Tridentini, hunc ordinem in pœnis infligentis requirentis. Porro num hæc privatio fructuum locum quoque habeat in simplice fornicatione, commodius dicitur paulo post.

Quest. 34. An & qualiter concubinariis statuta pœna privationis ipsius beneficii?

Resp primò, posse & debere illos privari beneficiis, officiis, pensionibus, constat ex variis SS. Canonibus. Sic dicitur *c. sicut hoc. t.* quòd si clerici ob concubinatum suspensi ab ecclesiasticis beneficiis præsumperint adhuc retinere concubinas, ab iisdem beneficiis perpetuò removeri debeant. Sic *c. si autem. dicitur*, quòd si clerici in majoribus vel minoribus secundò vel tertio moniti, fornicarias non dimiserint, easdem de cætero contempturi, Episcopus possit ultra officii interdictionem eos spoliare ecclesiis & earum portionibus, appellatione postposita. Sic in Tridentin. *loc. c.* dicitur: si lic suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum eis versentur, tunc beneficiis, portionibus & officiis ac pensionibus ecclesiasticis, quibuscunque perpetuò priventur, atque inhabiles ac indigni quibuscunque honoribus, beneficiis & officiis impostertum reddantur, donec post manifestam emendationem eorum superioribus ex iusta causa cum iis visum fuerit dispensandum &c. Ex quod decreto Concilii patet, privationem illam beneficiorum esse perpetuam, & ad illa non rediri post emendationem, nisi dicta inhabilitas non sit perpetua. Patet item, ad eam privationem, inhærendo huic decreto, non procedendum, nisi post privationem fructuum & suspensionem à beneficiis.

2. Resp. secundò, concubinarium quantumcunque scandalosum, notorium & publicum non incurere pœnam privationis beneficiorum ipso jure, sed ea pœna imponenda per Judicem. Castrop. *tract. de benef. d. 6. part. 3. §. 8. num. 72.* Garc. *l. c. num. 184.* citans pro hoc *decis. Rota in Trullens. monasterii S. Mariseta. 27. Junii 1597.* Barbof. *in c. sicut. hoc. tit. num. 6.* referens eand. *decis.* nisi fortè statuto aliquo vel jure singulari sic statutum, ut Rector ecclesiæ propter concubinatum ipso jure destitutus sit beneficio. qualia jura & statuta singularia præservata, & non sublata videri per Trid. *loc. c.* ait Lotter. *de re benef. l. 3. q. 33. num. 15.* & dato, talem incurere irregularitatem, non tamen ideo privatur beneficiis obtentis, sed solum arceatur ab obtinendis. Garc. *cit. cap. 10. num. 42.* Tondut. *qq. benef. p. 1. cap. 97. num. 10.* citans Rebuff. *de pacif. possess. quest. 25. num. 230.* Neque privandus venit nisi post legitimas monitiones in concubinato persistat; cum, ut Lotter. *loc. c. num. 117.* adducens eandem *Rota decis.* inquit, repugnet manifestæ rationi, clericos concubinarios raptim & festinanter sententiam privationis subire oportere. Unde licet concubinariis notorius puniri possit absque aliqua monitione. Arg. *c. inanos. h. t.* & ordinarius ipse so-

R. P. *Leur. Jur. Can. Lib. III.*

lus ad informationem summarè & incarcerationem procedere possit, ubi fuga timetur sine monitione præscripta à Trident. ut Barbof. *in c. sicut. hoc. t. num. 6. in fine.* citans Garc. *cit. cap. 10. num. 186.* Ad privationem tamen beneficiorum deveniri non potest sine prævia monitione. Garc. *l. c. num. 182.* Castrop. *loc. c.* Tond. *l. c. num. 3. & 4.* Barbof. *in c. sicut. num. 6.* & *in c. si autem. h. t. num. 3.* & constat ex citatis canonibus & Tridentin. *l. c.* Porro ad privationem beneficii procedi nequit sinistra monitione. Garc. *l. c. num. 183.* Tond. *num. 6.* Pith. *h. t. num. 13. in fine.* Castrop. *l. c. num. 22.* (ubi tamen addit; si Judex in præsentia sua delinquentem moneret, unicam monitionem trinæ æquivalere) Barbof. *in c. sicut. num. 6.* citans Ricc. *in pr. for. eccles. decis. 359. in 1. edit. & resol. 307. num. 3. in 2. edit.* ubi is, quòd hæc trina monitio requiratur tam juxta juris communis quàm Trident. dispositionem. Item *in c. si autem. num. 3.* ubi ait: ubi agitur de privatione bonorum, ex quo aliquis erat suspectus de mala familiaritate mulierum, & de incontinentia, ut ex suspitione scandalum generaretur in populo, licet non fuerit contra illum accusator, non est sufficiens unica monitio, sed trina requiritur, quæ præmissa, si postea fuisset inventus; cum illis conversari, aut illas in domo retinere, tunc demum poterit procedi ad privationem &c. Neque obstat ait, quòd Trident. *cit. c. 14.* loquens simpliciter de monitione, videatur requirere unicam tantum; siquidem ita loquitur dum agit de privatione partis fructuum, non verò, quando agit de privatione bonorum. Hæc verò trinæ monitiones singulæ fieri debent speciales in personam, & non sufficit fieri generaliter juxta dicta *q. preced.* non tamen requiritur, ut fiant in visitatione. Garc. *l. c. num. 186.* quantum verò temporis intercedere debeat inter singulas monitiones, id arbitrio Episcopi determinandum relinquitur. Garc. *cit. c. 10. num. 185.* Barbof. *in c. sicut. num. 6.* De cætero hic notandum circa illas trinæ monitiones, quòd, cum in arbitrio & electione Judicis sit, procedere contra concubinarios, vel secundum dispositionem juris communis, non expectatâ seu servatâ formâ decreti Tridentini; cum Concilium expressè præservet alias pœnas à SS. Canonibus statutas; vel secundum formam Trid. ut Garc. *l. c. num. 186.* Lotter. *l. c. num. 154.* juxta declarat. *ad cit. c. 14. Trid.* ubi Judex eligit procedere juxta formam Trident. gradatim infligendas dictas pœnas, pro uno quoque gradu pœnæ comminatæ sufficiat unica admonitio. Si autem eligat procedere juxta formam juris communis ad pœnam per illam statutam, quæ est, privationis beneficiorum propter incorrigibilitatem, exigi trinam monitionem juxta *c. 2. h. t.* ita Lotter. *l. c. n. 153.* Castrop. *l. c.* citans Gurtier. *Can. qq. l. 2. c. 7. à num. 13.*

Quest. 35. An adhuc sint aliæ pœnæ concubinariorum?

Resp. enumerantur insuper aliæ pœnæ, de quibus videri potest Farin. *pr. crim. de delict. carn. q. 138. à n. 35.* & Rebuff. *inter. concordator. Fran. tit. de pub. concubinar.* & inter has pœnas quoque est, quòd clerici concubinarij reddantur infames; juxta *c. infames. 6. q. 1.* Farinac. *l. c. num. 5.* Rebuff. *l. c. vers. tria pœna.* & constat à posteriore ex Trident. dum redduntur inhabiles & indigni